

Et andet skema

- Gennem en styrkelse af kulturdelen i folkeskolen, styrker vi hele skolen.

Interview med kulturminister Uffe Elbæk

af Erik Lyhne

Juni 2012

CV:

f. 1954

Kulturminister fra 3. oktober 2011.

Direktør og grundlægger af konsulentfirmaet Change the game, 2010 - 2011

Direktør for World Outgames, 2007 - 2009

Grundlægger af og rektor for KaosPiloterne, 1991 - 2006

Grundlægger af og leder for Frontløberne, 1982 - 1991

Socialpædagog, Peter Sabro Seminariet, 1982.

Udgivelser (i udvalg):

Ledelse på kanten, 2010, Gyldendal Business

KaosPilot A-Z 2 (revideret 2. oplag), 2006

KaosPilot - en personlig beretning om en skole, en uddannelse og et miljø, 1998, KLIM

Priser

Den regionale Janteknuserpris, 2002

Ridder af Dannebrog, 2001

Map of Creativity, 2001

Carl Bro's Inspirationspris, 2000

AGF-ambassadør, 1998

LO's Kulturpris på vegne af Frontløberne, 1991

Når du tænker tilbage på din skoletid, hvilke tanker gør du dig så om musikken?

At den ikke var der! Nej, det passer ikke helt, men den var meget traditionel og i modsætning til den måde, vi gerne vil have en musisk kreativ folkeskole i fremtiden. Her skal de musiske fag være langt mere integreret i den måde, vi tænker undervisning og uddannelse på.

Du er kulturminister, men i musikhandlingsplanen skriver du om musikken i folkeskolen. Hvad tænker du konkret på?

I regeringen ønsker vi at tænke i helheder og herunder den musikalske fødekæde hele vejen op i gennem børnenes opvækst. Vi har brug for langt mere kreative og kritisk tænkende borgere i forhold til de udfordringer, som samfundet står overfor. Helt fra børnenes fødsel og op gennem skolen skal de lære at bruge både højre og venstre hjernehalvdel. Det kan bl.a. ske ved at tænke musikken meget mere ambitiøst ind i fødekæderne.

De udfordringer, som samfundet står overfor, kræver al vores sociale opfindsomhed og al vores kreativitet. Hvis man går op i helikopterperspektiv, er min antagelse, at de samfundsforandringer vi står overfor, er mindst lige så store, som da vi gik fra landbrugs- til industrisamfund. Vi går ind i en periode, hvor vi skal gentænke, hvordan vi uddanner vores børn, hvordan vi producerer, hvordan vi

tænker byudvikling, transport, forbrug osv. Ind i dette perspektiv har vi brug for socialt opfindsomme, kritiske, entreprenante borgere. Det håber jeg, at folkeskole kan være med til. I min opfattelse bør folkeskolen være langt mere musisk – og jeg tænker musisk i bred forståelse. Vi skal tænke det kulturelle aspekt og kreativiteten ind i alle skolens fag.

Hvad drømmer du om på det musiske område?

Det er vigtigt, at der er dygtige lærere indenfor deres fag. I kraft af deres faglige dygtighed, er de i stand til at give eleverne en oplevelse af, hvad musikken kan. Det er både i fht. at forstå musikkens sprog og selv at være med til at udvikle mødet med musikken, når den er bedst. Det er også at involvere børnene direkte i musikken og få dem til at udøve den i praksis i musicals, bands eller kor.

Er det så ikke forkert, at vi med baggrund i Pisa-undersøgelserne har fokuseret på "hovedfagene" dansk og matematik i så lang tid?

Nu skal jeg jo være mig, for det er Børne- og undervisningsministerens område. Men, jeg synes, Antorini går på begge ben og siger, at vi skal være dygtige til at styrke de basale fag samtidig med at styrke folkeskolens kreativitet og kulturelle dimension. Personligt synes jeg, at den måde, vi brugte Pisa-tænkningen på op i 0'erne, førte os i en blindgyde. Den skal vi ud af igen! Vi skal tænke i relationer, hvor vi både fra musikskolernes og fra folkeskolens side rækker ud mod hinanden. Vi skal forstå hvilke aktører der er på området, og skal være parate til at samarbejde med dem, der kan styrke undervisningen. Vi skal dele den viden, vi har og gøre det på en begavet måde i stedet for at stå på hver sin ø.

I de øvrige nordiske lande er der et tæt samarbejde mellem kulturskolerne og musikskolerne. Det er også et af punkterne i musikhandlingsplanen. Hvad er dine planer på dette område?

Egentlig har jeg mest lyst til, at man lokalt udarbejder sine visioner frem for, at jeg kommer med en stor masterplan. Det signal, jeg sender med handlingsplanen, er, at vi bliver nødt til at åbne vinduerne og dørene, og prøve at kigge ud og se, hvem der kan indgå i vores faglige rodsystem. Finde ud af hvordan man kan lave faglig udveksling og konkrete projekter med hinanden. Hvordan kan man tage elementer fra det ene sted til det andet? Hvordan ser vi vores elevs gang gennem det uddannelsespolitiske landskab? Hvordan kan vi puffe talenterne de rigtige steder hen? Altså en langt mere

bevidst ledelsesmæssig forståelse af, at folkeskolen er et element af elevens læringsmiljø. Læringsmiljøet stopper ikke når de går hjem fra skolen. Det fortsætter ude på gaden, i ungdomsklubben, i familien og blandt vennerne. Derfor er det vigtigt, at vi har forståelse for, hvor der finder læring sted, og hvordan den inddrages i undervisningen.

Huskunstnerordningen er en mulighed for, at skolerne kan møde professionelle kunstnere. Hvordan kan den udvikles?

Der er mange gode erfaringer i huskunstnerordningen, men lige nu står vi overfor nogle voldsomme økonomiske udfordringer. Hvis vi skal opprioritere noget, er der noget andet, vi skal nedprioritere. Så jeg kan ikke love noget med denne ordning. Men børns møde med kunsten er en vigtig dimension. I forhold til musikundervisningen, kan eleverne møde musikkens professionelle sprog bl.a. gennem udøvende kunstnere, symfoniorkestre og de regionale spillesteder. Det er både sjovt og interessant for lærerne og eleverne at komme ud, hvor kunsten produceres.

En af dine forgængere lavede en kulturkanon. Hvad mener du, om bundne emner i skolen?

Jeg tror allerede, du kan høre på den måde, jeg svarer på, at de enkelte skoler skal udvikle deres egne kulturelle og faglige profiler. Men jeg må understrege, at jeg udtaler mig som kulturminister og ikke har intention om at gå min ministerkollega i bedede. Jeg går meget ind for profilskoler. Da jeg var med i byrådet i Aarhus, arbejdede vi meget med profilskoler i bl.a. musik. Jeg synes flere folkeskoler egentlig burde være profilskoler. Det er der gjort mange gode erfaringer med. Her i København har vi Sønderbroskolen på Amager – en skole med mange sociale udfordringer. Det er nu en musisk-kreativ profilskole, der herigennem har fået et markant fagligt løft. Ikke bare indenfor det musisk-kulturelle, men også de mere traditionelle fagområder. Det er ikke kun godt for kulturens egen skyld, det er godt for hele skolen og det område skolen ligger i.

I Danmark har vi været førende i arbejdet med børns egen kultur. Hvordan kan vi tage denne kultur med ind i undervisningslokalerne?

Der har lige været afholdt en stor konference, hvor der var fokus på at børn skal møde- og være en del af kulturen på alle niveauer op gennem deres opvækst. Her blev en lang række danske og udenlandske erfaringer præsenteret. Bl.a. fra England, hvor man tænker kulturen meget mere ind i forhold til børnenes opvækst på alle niveauer. I Danmark er der til gengæld mange fine, men mere afgrænsede forsøg på kommunalt niveau. Jeg håber, de vil sprede sig som en virus til alle de andre kommuner. Jeg håber på, at børn og unge vil møde kulturen på alle niveauer og på alle klassetrin. Den ambition skal der sættes ord på, så den kan fortsætte.

Malaguzzi siger at børn har 100 sprog, men mister de 99. Hvad kan vi gøre for at bevare børnenes mange sprogformer?

Jeg tror desværre, det er nødvendigt, at vi bliver meget tydelige med, hvilken værdi man genererer ved at opprioritere musikundervisningen eller kulturfagene mere bredt. Egentlig ville det være dejligt, hvis det ikke var nødvendigt at argumentere med, at vi får bedre karakterer eller, at drop out-raten bliver mindre. Hvis man skal styrke respekten og forståelsen for den kulturelle prioritering, skal vi kunne argumentere for hvilken værdi den skaber. Jeg tror, at hvis vi ønsker langt mere socialt kritiske og handlekraftige borgere, så bliver vi nødt til, som jeg har sagt tidligere, at få vores højre og venstre hjernehalvdel til at arbejde sammen. Det gør vi blandt andet ved at styrke den kreative del af undervisningen. Her er der en stor udfordring. Kulturen som sådan er ofte et politisk marginalområde – nice to have, but not need to have! Hvordan flytter vi kulturens integritet og autoritet fra at stå ude på sidelinjen til at blive en mere markant samfundsmæssig faktor? Det kan vi bl.a. gøre ved at indgå i partnerskaber og ved, at man får en hel konkret oplevelse af, at gennem en styrkelse af kulturdelen i folkeskolen, styrker vi hele skolen.

Hvad fik dig til at stille op til folketinget?

Jeg havde en oplevelse på en udstilling med børnetegninger. Det var en vandredstilling, som var startet i Sydafrika blandt en stor gruppe HIV smittede børn. Man havde stillet alle børnene spørgsmålet: *Hvad drømmer du om?* De skulle derefter tegne deres drøm. Udstillingen kom til Aarhus, hvor de aarhusianske børn fik samme spørgsmål og tegnede deres drømme. Der var mange rørende tegninger. Jeg fandt en tegning, hvor en dreng skrev: *Jeg drømmer om et andet skema.*

Drengens skema så sådan ud:

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Sløjd	Naturfag	Sløjd	Naturfag	Sløjd
Sløjd	Naturfag	Sløjd	Naturfag	Sløjd
Naturfag	Naturfag	Naturfag	Sløjd	Naturfag
Naturfag	Sløjd	Naturfag	Sløjd	Naturfag
Sløjd	Sløjd	Sløjd	Naturfag	Sløjd
Sløjd	Naturfag	Sløjd	Naturfag	Sløjd

Den overskrift "Jeg drømmer om et andet skema" gik helt ind i hjertet på mig. Det er jo det vi alle sammen drømmer om, at nå ind til det skema, vi selv ønsker. Jeg slutter min sidste bog "Ledelse på kanten" (Gyldendal business 2010) med "et andet skema". Det var faktisk noget der var med til, at jeg besluttede at stille op til folketinget ved sidste valg, for jeg drømte om et andet politisk skema.

Hvis du tænker visionært: Hvad skal børnene møde i deres hverdag?

Min vision er en hel anden form for uddannelses – og pædagogisk tænkning. Her tager jeg alle mine erfaringer med fra KaosPiloterne. Der skal være en langt større balance mellem teoretisk og praktisk læring i folkeskolen. Der skal være en langt bedre balance mellem den enkeltes læringserfaring, og det man lærer sammen som gruppe. Der skal langt bedre sammenhæng mellem det faglige indhold og den form for undervisning, der foregår. Der er rigtig mange og komplekse elementer i det. Mit mantra er, *at alt starter og ender ved eleven*. Man skal tænke hele lærings- og motivationsrummet ud fra det perspektiv. Der skal være langt større balance mellem det der foregår i hovedet, i kroppen og i hjertet. Det er helheden vi skal have fat i. Der var en graffiti på Jagtvejen, hvor der stod, at vi fødes som originaler og dør som kopier. Vi skal klæde vores børn på

i forhold til den fremtid, der er på vej imod dem. Der er mange udfordringer, og jeg tror vores børn kommer til at stå i samme situation, som da vi opfandt andelsbevægelsen i forrige århundrede. De skal genopfinde samfundet.

LINKS:

[Kulturministeriets handlingsplan for musik april 2012](#)

[Sønderboskolen](#)

[Læs også om musiske profilskoler i Aarhus](#)

[MUSIK VARMER HJERNEN OP](#)

[MUSIKPROFILSKOLER I AARHUS](#)